

Persbericht Eerste Kamer

17 december 2002

Opening Parlementaire Europapoort door Eerste Kamer:

www.europapoort.com

Vandaag presenteert de Eerste Kamer de Parlementaire EuropaPoort (PEP) op internet. Met deze door het Europees Bureau Eerste Kamer en het Parlementair Documentatie Centrum (PDC) ontwikkelde website wordt parlementariërs een instrument aangereikt om de controle op de Europese integratie te verstevigen en in te bedden in het parlementaire werk. Een grotere transparantie zal echter ook burgers de gelegenheid bieden zich beter op de hoogte te stellen van de parlementaire behandeling van ontwikkelingen in Europees beleid en Europese regelgeving. Daarbij kunnen alle aan een bepaald dossier gerelateerde openbare documenten on-line geraadpleegd worden. De Eerste Kamer hoopt dat het publiek, de wetenschap, journalisten, lobbygroepen e.d. die toegang krijgen tot deze informatie het parlement zullen voeden met commentaar, zodat de regering effectiever gecontroleerd kan worden.

De PEP bevindt zich nadrukkelijk in een ontwikkelingsfase: op dit moment is - mede gelet op het instemmingsrecht van Eerste en Tweede Kamer t.a.v. onderwerpen op het terrein van Justitie en Binnenlandse Zaken - vooral de JBZ-pagina ontwikkeld. Onlangs hebben de Eerste en Tweede Kamer besloten tot een samenwerkingsproject (gepaard gaande met personeelsuitbreiding) – het Parlementaire Expertise Centrum (PECE) – waarin onder meer de Parlementaire Europapoort verder uitgebouwd zal worden en toegespitst zal worden op het werk in beide Kamers.

Op dit moment geeft de homepage toegang tot de pagina's van twee commissies van de Eerste Kamer: de vaste commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties (ESO) en de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad (JBZ). Op de ESO-pagina valt informatie over de Europese Conventie over de toekomst van Europa te raadplegen en een eerste kerndossier (een ontwerprichtlijn over handel in emissierechten). De JBZ-pagina geeft via convocaten van de JBZ-commissie toegang tot de agenda van de JBZ-Raad, waar de door de minister van Justitie aangeboden raadsdocumenten – voor zover openbaar – ook voor het publiek beschikbaar zijn. Bovendien wordt er bij elk agendapunt toegang verschaft tot het bijbehorende dossier, waar alle openbare documenten van de Europese instellingen (Commissie, Raad en Parlement) en de Eerste en Tweede Kamer en de ministeries beschikbaar zijn gesteld. Bovendien kunnen er koppelingen zijn aangebracht met documenten van “derden”, zoals bijvoorbeeld publicaties van wetenschappers.

De website is toegankelijk via de link “Europapoort” op de site van de Eerste Kamer en via het adres www.europapoort.com. Ook het adres www.europapoort.nl zal binnenkort toegang geven tot de site.

Toelichting bij dit persbericht van de Eerste Kamer

De website

Vandaag presenteert de Eerste Kamer - bij gelegenheid van het afscheid van de griffier, dhr. Chr.L. Baljé - de Parlementaire Europa Poort (PEP) op internet. Voorzitter Braks zal dhr. Baljé omstreeks 16.30 uur een handeling laten verrichten om de site openbaar te maken. Hiermee wordt de waardering tot uitdrukking gebracht voor zijn grote inspanningen om een Europees Bureau tot stand te brengen in de Eerste Kamer dat kamerleden ondersteuning biedt bij de controle op de Europese integratie. Met deze door het Europees Bureau Eerste Kamer en het Parlementair Documentatie Centrum (PDC) ontwikkelde website wordt parlementariërs een instrument aangereikt om deze controle te verstevigen en in te bedden in het parlementaire werk. De grotere transparantie zal echter ook burgers de gelegenheid bieden zich beter op de hoogte te stellen van parlementaire behandeling van ontwikkelingen in Europees beleid en Europese regelgeving. Daarbij kunnen alle aan een dossier gerelateerde openbare documenten on-line geraadpleegd worden. De Eerste Kamer hoopt dat het publiek, de wetenschap, journalisten, lobbygroepen e.d. die toegang krijgen tot deze informatie het parlement zullen voeden met commentaar, zodat de regering effectiever gecontroleerd kan worden.

De Parlementaire Europa Poort bevindt zich nadrukkelijk in een ontwikkelingsfase. Onlangs hebben de Huishoudelijke Commissie van de Eerste Kamer en het Presidium van de Tweede Kamer besloten tot een samenwerkingsproject: een Parlementaire Expertise Centrum (PECE). Dit project, waarbij voorzien is in personeelsuitbreiding en het plaatsen van een liaisonfunctionaris in Brussel, moet kamerleden ondersteuning gaan bieden op het vlak van signaleren van ontwikkelingen in de Europese Unie, het beschikbaar stellen van informatie en het adviseren bij internationale werkzaamheden van kamerleden. De Parlementaire Europapoort zal door de medewerkers bij dit project verder uitgebouwd worden.

Op dit moment geeft de homepage toegang tot de pagina's van twee commissies: de vaste commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties (ESO) en de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad (JBZ). Op de ESO-pagina valt informatie over de Europese Conventie over de toekomst van Europa te raadplegen en een eerste kerndossier (ontwerprichtlijn over handel in emissierechten). De JBZ-pagina geeft via convocaten van de JBZ-commissie toegang tot de agenda van de JBZ-Raad, de door de minister van Justitie aangeboden raadsdocumenten – voor zover openbaar – en de bijbehorende dossiers, met alle openbare documenten van de Europese instellingen (Commissie, Raad en Parlement) en de Eerste en Tweede Kamer en de ministeries. Bovendien kunnen er koppelingen zijn aangebracht met documenten van “derden”, zoals bijvoorbeeld publicaties van wetenschappers.

Parlementaire betrokkenheid bij Europa

De Eerste Kamer heeft steeds oog gehad voor de enorme invloed die de Europese integratie heeft op de nationale beleidsruimte. Reeds in 1970 werd in de Eerste Kamer een Commissie Europese Samenwerkingsorganisaties in het leven geroepen om structureel meer aandacht te kunnen besteden aan Europese samenwerking. Niettemin bleef door de jaren heen de klacht bestaan dat het slecht gesteld was met de democratische legitimatie, zeker gelet op de directe verbindende werking van gemeenschapsrecht. Bij de ratificatie van het Verdrag van Maastricht heeft het Nederlandse parlement kritische opmerkingen geplaatst over de gebrekkige invloed van het Europese Parlement op de werkzaamheden in de toen gecreëerde tweede en derde pijler. De gekozen intergouvernementele aanpak met het unanimitetsvereiste bood het Nederlandse parlement echter de gelegenheid de onderhandelingsinzet van de regering nauw te volgen, waarbij de JBZ-ministers ook in een positie gebracht zouden kunnen worden - gelet op de wensen van een parlementaire meerderheid in de Eerste en/of Tweede Kamer – dat zij niet mee zouden mogen werken aan de totstandkoming van besluiten die het koninkrijk binden. In de goedkeuringswet bij het Verdrag van Maastricht en de latere verdragen van Amsterdam en Nice is derhalve een openbaarmakings- en een instemmingsvereiste voor de Eerste en de Tweede Kamer vastgelegd voor ontwerpbesluiten op JBZ-terrein die het koninkrijk kunnen binden.

Sedertdien is met name op JBZ-terrein een omvangrijke stroom documenten op gang gekomen, omdat de minister van Justitie de beide Kamers informeert over de onderwerpen die op de agenda staan van

de JBZ-Raad, onder toevoeging van de bijbehorende raadsdocumenten, waarbij de regeringsinzet per onderwerp wordt aangegeven. Met betrekking tot Raden in andere samenstellingen worden geannoteerde agenda's zonder raadsdocumenten naar het parlement gezonden. Bovendien stelt de regering zogenaamde BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) op, waarin initiatieven van de Europese Commissie - en incidenteel een lidstaat - worden beoordeeld. In verband met het feit dat de besluitvorming doorgaans met gekwalificeerde meerderheid in de Raad tot stand komt, is het parlement hier niet in de positie bewindslieden te forceren tot een blokkade van de Europese besluitvorming. De inbreng van het parlement is hier meer gericht op het duidelijk aan het licht brengen van de Nederlandse belangen.

De geannoteerde agenda's van de Raden en de BNC-fiches kunnen aanleiding geven voor een gedachtewisseling tussen regering en parlement, zoals in de Tweede Kamer al veelvuldig gebeurt.

In de Europese Conventie wordt momenteel onder andere gesproken over de rol van nationale parlementen in de Europese Unie. Het valt te voorzien dat die rol in de nabije toekomst groter zal worden.

Een grotere openbaarheid van documenten gepaard aan (elektronische) dossiervorming in Europa kan bijdragen aan een grotere transparantie van het wetgevingsproces. Dit zou als positief resultaat kunnen opleveren een bredere parlementaire en maatschappelijke discussie over voorgenomen beleid en wellicht ook een soepeler verlopend implementatieproces met meer draagvlak bij de bevolking. Bovendien kan dit een snelle uitwisseling van bevindingen tussen parlementen mogelijk maken. Hiermee kan een bijdrage geleverd worden aan het terugdringen van het democratisch deficit.

Toelichting bij de JBZ-pagina

In de Eerste Kamer is op 1 juni 2001 een Europees Bureau van start gegaan. Dit bureau heeft in het kader van zijn werkzaamheden ook de taak gekregen om alle documenten op het JBZ-terrein te ordenen en deze – aanvankelijk in een besloten omgeving ten behoeve van de senatoren – op een site aan te bieden. In tegenstelling tot de Nederlandse wetgevingsprocedure, waarin wetsvoorstellen een nummer krijgen en de documenten van de instellingen die betrokken zijn bij het wetgevingsproces (regering, Raad van State, Tweede Kamer, Eerste Kamer) een volgnummer krijgen, vindt in Europees verband geen werkelijke dossiervorming plaats. De Europese Commissie geeft de initiatieven een COM-nummer, het Europees Parlement en de Raad geven vervolgens eigen nummers aan de documenten die betrekking hebben op de behandeling van een commissie-initiatief. Initiatieven van lidstaten worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschap.

Op de JBZ-pagina wordt – globaal aan de hand van de indeling van scorebord follow-up ER Tampere – gewerkt aan dossiervorming (overigens zonder te werken met volgnummers). Een dossier krijgt een nummer zodra een initiatief van de Europese Commissie of een lidstaat gepubliceerd is. Het Europees Bureau plaatst documenten die m.b.t. dit onderwerp beschikbaar komen onder dit nummer. In het dossier worden documenten verzameld van de Europese Commissie, het Europees Parlement, de Raad, de regering, de beide Kamers met betrekking tot het bewuste onderwerp. Er worden niet alleen vindplaatsen opgenomen, maar er wordt ook een link aangebracht met alle documenten. Ook publicaties van wetenschappers, belangenorganisaties of andere parlementen, het Comité van de Regio's, of het Economisch en Sociaal Comité kunnen onder de noemer “commentaar derden” gekoppeld worden aan het dossier. Op deze manier hebben geïnteresseerden die een onderwerp willen volgen toegang tot alle relevante documenten. Wanneer een ontwerpbesluit in een laat stadium van onderhandelen wordt geagendeerd voor de JBZ-Raad, heeft men ‘on-line’ zicht op de inbreng van alle overige betrokkenen en de resterende knelpunten.

De toegang tot de JBZ-informatie wordt gerealiseerd d.m.v. links die zijn aangebracht in de convocaten van de commissie die de JBZ-werkzaamheden volgt, maar ook via nieuwsitems en kerndossiers die belangrijke onderwerpen of ontwikkelingen uitlichten. Vanuit het convocaat wordt een koppeling gelegd naar de agenda die de minister van Justitie heeft aangeboden. De leden wordt de mogelijkheid geboden alleen de selectie op te roepen van onderwerpen waarover een

instemmingsbeslissing moet worden genomen (gemarkeerd met een “hamer”-ikoontje), of een selectie van onderwerpen waar het Europees Bureau de aandacht op wenst te vestigen (gemarkeerd met een “hand”-ikoontje). Uiteraard licht het politieke oordeel bij de geagendeerde onderwerpen bij leden zelf. Het Europees Bureau houdt bij – ter uitvoering van een motie - of een raadsdocument dat de inhoud van een politiek akkoord weergeeft tenminste zes weken openbaar is geweest (bij kaderbesluiten) en of documenten tijdig zijn aangeboden (een gevarendriehoek markeert de documenten die te laat werden ontvangen) en in de Nederlandse taal. Met inachtneming van de formele vereisten spreekt de Eerste Kamer zich uit over het al dan niet verlenen van instemming aan het onderhandelingsresultaat.

De pagina met de geannoteerde agenda biedt de mogelijkheid de raadsdocumenten op te roepen die de laatste stand van de onderhandelingen weergeven en de mogelijkheid het hele dossier op te roepen. Wanneer het hele dossier wordt opgeroepen verschijnt een pagina in beeld waarin het Europees Bureau – meestal - een samenvatting geeft van de aangeboden documenten. Ook wanneer deze samenvatting niet aanwezig of niet actueel zou zijn, zijn de meest recente documenten wel altijd beschikbaar.

In de topbalk is het mogelijk – los van de agenda van de Raad – dezelfde dossiers op te roepen door een ingang per beleidsonderwerp (bijv. asiel, immigratie, politieberoeping). Ook kan men met trefwoorden een dossier opzoeken.

Openbaarheid raadsdocumenten

Het is de nadrukkelijke wens van de kamerleden ook de aangeboden raadsdocumenten beschikbaar te stellen op de website. Immers, de goedkeuringswet van het Verdrag van Amsterdam verlangt naast aanbieding aan het parlement ook openbaarmaking van ontwerpbesluiten die het koninkrijk binden. Men wacht echter een gesprek met de JBZ-bewindslieden over openbaarheid af, alvorens hiertoe definitief te besluiten.

Nadere inlichtingen:

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Europees Bureau Eerste Kamer (EBEK)

Kim van Dooren tel: 070 – 31 29 246

b.g.g. tel: 070-31 29 221 Monique Boddaert

<http://www.europapoort.com>